

Arbeidsmarkedet nå – oktober 2017

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Utredningsseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Johannes Sørbo, Johannes.Sorbo@nav.no, 3. november 2017.

Nedgang i bruttoledigheten

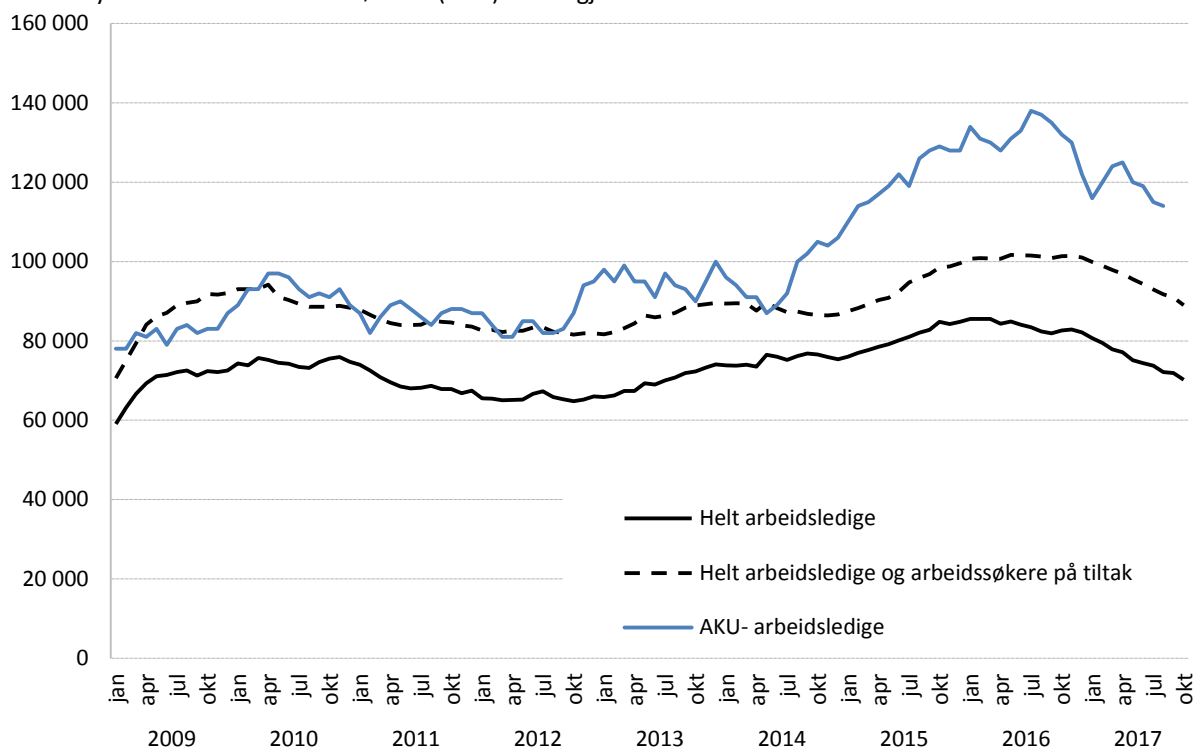
Bruttoledigheten, som er summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, gikk ned med 1 900 personer fra september til oktober, ifølge sesongjusterte tall fra NAV. Bruttoledigheten har gått ned hver måned siden november i fjor, og har i denne perioden falt med til sammen 12 400 personer. Antallet helt ledige falt med 1 700 personer i oktober, mens antallet arbeidssøkere på tiltak gikk med om lag 200 justert for normale sesongvariasjoner. Ledighetstallene for oktober ble i år tatt ut en uke senere enn i fjor. Siden ledigheten faller på denne tiden av året bidrar dette til å forklare noe av nedgangen i de sesongjusterte tallene. Denne effekten vil imidlertid da bli snudd i november, som nå blir en uke kortere enn i fjor.

Ved utgangen av oktober var 85 400 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak hos NAV. Dette er 11 800 færre enn i oktober i fjor, som tilsvarer en nedgang på 12 prosent. Bruttoledigheten utgjør nå 3,1 prosent av arbeidsstyrken mot 3,5 prosent for ett år siden. 66 000 personer var registrert som helt ledige, 11 800 færre enn i oktober i fjor. Det tilsvarer 2,4 prosent av arbeidsstyrken mot 2,8 prosent for ett år siden. 19 400 arbeidssøkere deltok på tiltak ved utgangen av oktober, som er uendret sammenlignet med oktober i fjor.

41 200 (48 %) av de som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak ved utgangen av oktober mottok dagpenger. Det er 11 600 færre enn i oktober i fjor. De som ikke mottok dagpenger i oktober mottok tiltakspenger (9 %), økonomisk sosialhjelp eller ingen ytelse. Noen få mottok arbeidsavklaringspenger (1 %).

Ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU) var 114 000 personer arbeidsledige i august, noe som tilsvarte 4,1 prosent av arbeidsstyrken. AKU-ledigheten har dermed vist en klart fallende trend siden toppunktet i juli i fjor, da den var på 5,0 prosent. Dette skyldes imidlertid at flere trekker seg ut av arbeidsstyrken, mens det ikke har vært noen vekst i sysselsettingen det siste året ifølge AKU. Dette til tross for at veksten i norsk økonomi har tatt seg opp og at det har vært en klar økning i antallet ledige stillinger ifølge statistikk fra både NAV og SSB.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2009 – oktober 2017

Kilde: NAV og SSB

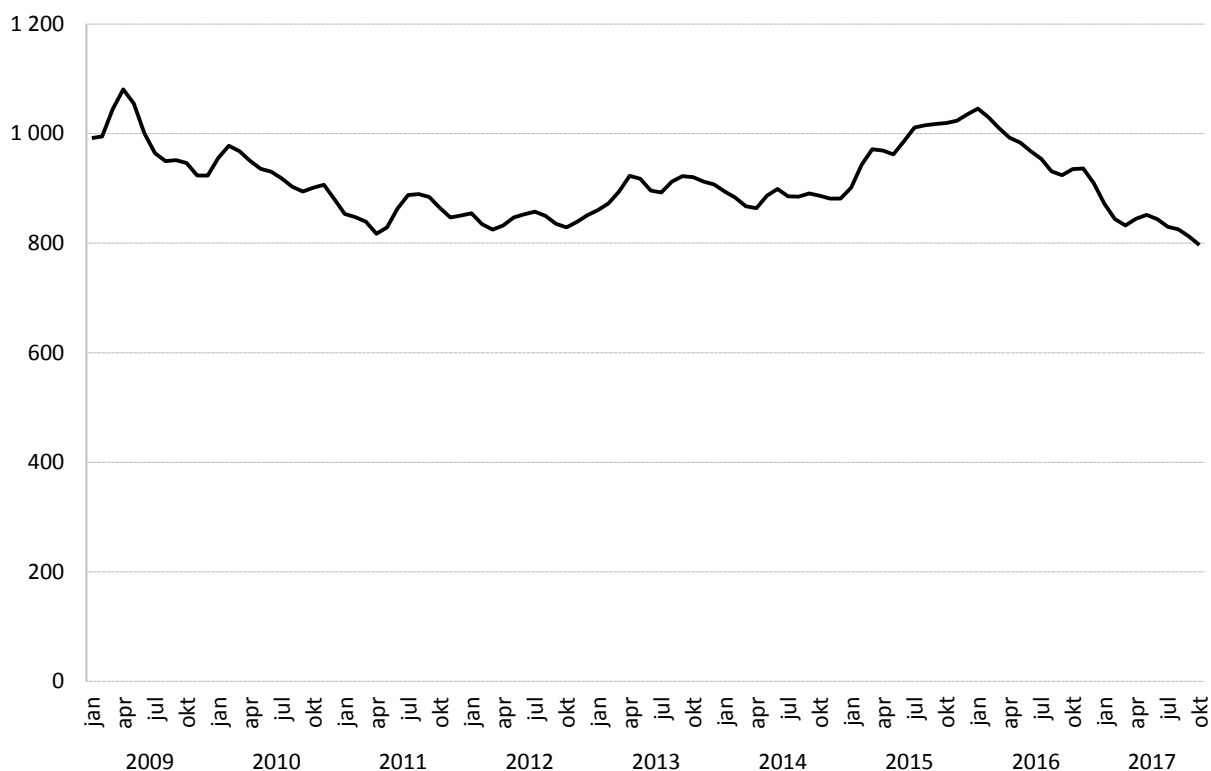
Færre nye arbeidssøkere

Det ble i gjennomsnitt registrert om lag 800 nye arbeidssøkere per virkedag hos NAV i oktober (figur 2). Korrigert for normale sesongvariasjoner har tilgangen på nye arbeidssøkere¹ per virkedag gått ned siden januar 2016, og vi må tilbake til høsten 2008 for å finne sist den var like lav som nå.

Ved utgangen av oktober var 13 000 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Dette er 2 000 (-16 %) færre enn for ett år siden. Blant de som har vært arbeidssøkere i under fire uker var de vanligste yrkesbakgrunnene butikk- og salgsarbeid, bygg og anlegg, samt yrker innen reiseliv og transport (figur 3). Til sammen utgjorde disse en tredjedel av de som hadde en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Industriarbeid og ingeniør- og ikt-fag har hatt den største nedgangen i antallet med arbeidssøkervarighet på under fire uker sammenlignet med oktober i fjor, med en nedgang på henholdsvis 600 og 400 personer.

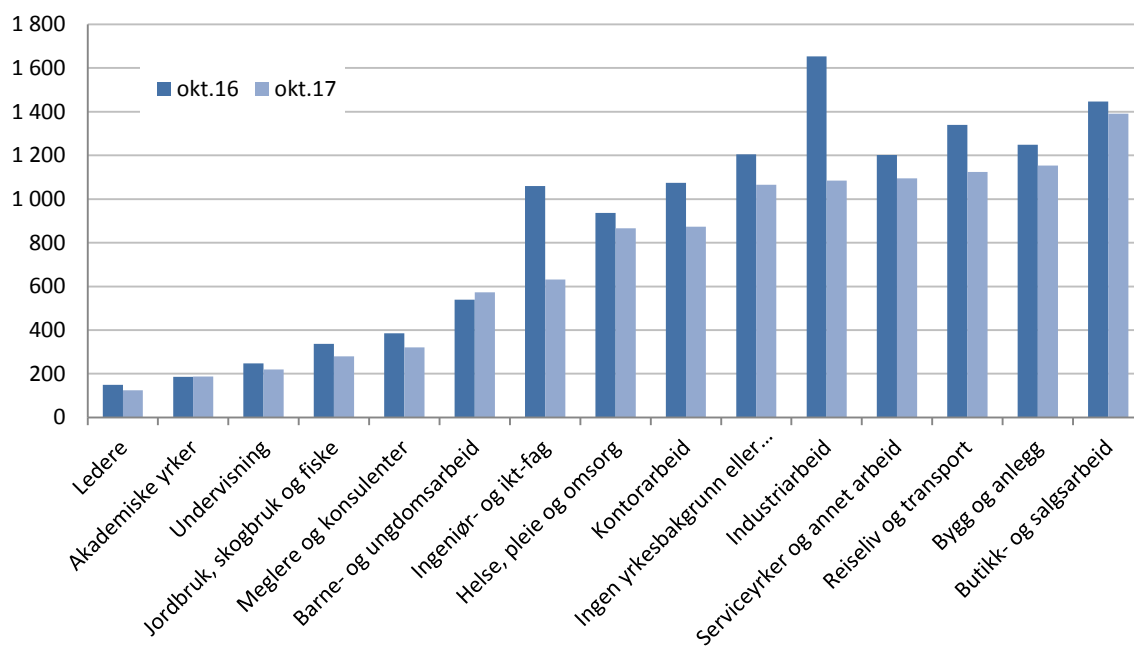
¹ Inkluderer helt ledige, delvis ledige, arbeidssøkere på tiltak og andre arbeidssøkere.

Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag. Trend. Januar 2009 - oktober 2017

Kilde: NAV

Figur 3. Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak med arbeidssøkervarighet under 4 uker, etter yrkesbakgrunn. Oktober 2016 – oktober 2017

Kilde: NAV

Utviklingen i internasjonal økonomi

Den økonomiske veksten har tatt seg noe opp i eurosonen. Fra andre til tredje kvartal i år økte BNP med 0,6 prosent ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat, og dette følger etter en vekst på 0,6 prosent i første kvartal og 0,7 prosent i andre kvartal. Bruttonasjonalproduktet var i tredje kvartal 2,5 prosent høyere enn for ett år siden, og eurosonen er nå inne i en oppgangskonjunktur. Dette resulterer også i et bedre arbeidsmarked. Sysselsettingen har økt med 1,6 prosent fra andre kvartal i fjor til andre kvartal i år, mens ledigheten var på 8,9 prosent i september. Dermed har ledigheten falt 1,0 prosentpoeng det siste året, og er nå på sitt laveste siden november 2008.

I USA var veksten i BNP på 3,0 prosent i tredje kvartal i år, sesongjustert og målt i årlig rate, ifølge de første anslagene fra Bureau of Economic Analysis. Arbeidsledigheten falt til 4,2 prosent i september.

Det internasjonale pengefondet (IMF) har i sin siste prognose fra oktober oppjustert veksten i den globale økonomien med 0,1 prosentpoeng både for 2017 og 2018. De anslår nå en vekst på 3,6 prosent i år og 3,7 prosent neste år. De har blant annet oppjustert anslaget for eurosonen, men nedjustert anslaget for veksten i USA på grunn av stor politisk usikkerhet.

Utviklingen i norsk økonomi

Etter til dels kraftig vekst de siste årene har boligprisene begynt å falle. I tredje kvartal falt boligprisene med 1,0 prosent, ifølge sesongjusterte tall fra SSB. Lavere befolkningsvekst, økt boligbygging de siste årene og strengere kapitalkrav til boliglån bidrar til at boligprisene har snudd. Veksten i boligbyggingen ser nå også ut til å stoppe opp, etter å ha vært svært kraftig de siste årene. Antall igangsettingstillatelser til nye boliger økte kraftig fram til slutten av 2016, men har etter dette vist en fallende trend. Fra august til september økte imidlertid antallet igangsettingstillatelser med 27 prosent, men denne statistikken kan variere mye fra måned til måned. Den videre utviklingen på boligmarkedet er nå en usikkerhetsfaktor i norsk økonomi.

Ifølge SSB sitt konjunkturbarometer for tredje kvartal melder industribedriftene om en liten produksjonsøkning i tredje kvartal. Et flertall av bedriftene er også positive til den videre utviklingen i fjerde kvartal, og melder om økt ordretilgang og økte investeringer. Sysselsettingen forventes imidlertid fortsatt å gå noe ned, men forventningene er ikke like svake som de har vært de siste årene.

Varekonsumet falt med 0,1 prosent fra august til september, ifølge sesongjusterte tall fra SSB. Mindre kjøp av klær og sko er årsaken til nedgangen. Varekonsumet var likevel 2,1 prosent høyere enn i september i fjor, etter at konsumet økte i vår.

Størst nedgang innen industriarbeid og ingeniør- og ikt-fag

Bruttoledigheten falt for alle yrkesgrupper fra september til oktober, men mest innen industriarbeid og ingeniør- og ikt-fag, justert for normale sesongvariasjoner.² Bruttoledigheten har falt hver måned så langt i år innen ingeniør- og ikt-fag og var i oktober tilbake på omtrent samme nivå som i

---

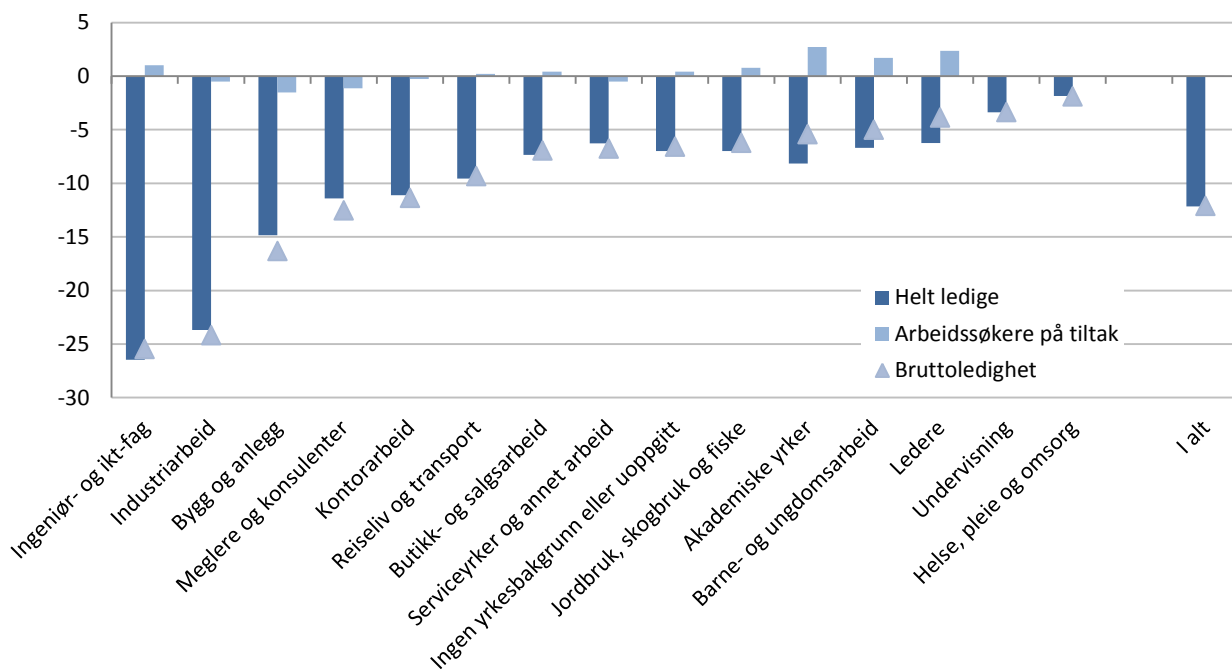
² Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

september 2015, justert for normale sesongvariasjoner. Innen industriarbeid er bruttoledigheten nå på samme nivå som vinteren 2015.

Sammenlignet med oktober i fjor er det personer med yrkesbakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag og industriarbeid som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten (figur 4). Innen undervisningsyrker, lederjobber og innen akademiske yrker er endringene i ledigheten det siste året små, alle med en nedgang på under 100 personer.

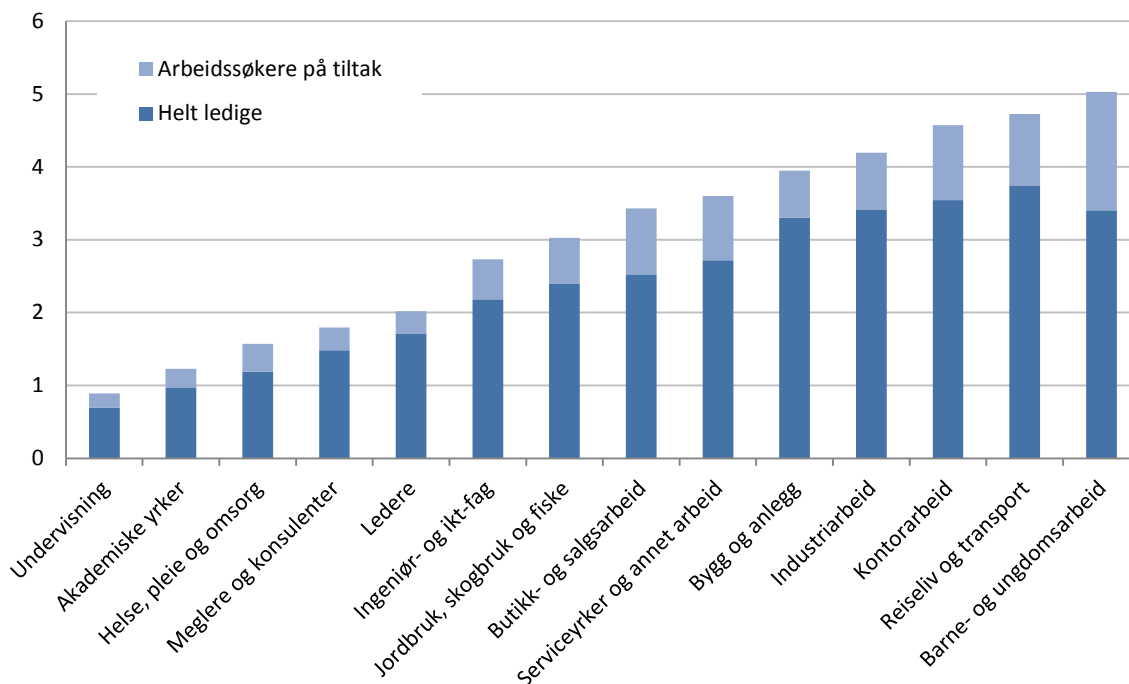
Bruttoledigheten som andel av arbeidsstyrken var ved utgangen av oktober høyest innen barne- og ungdomsarbeid (5,0 %) og innen reiseliv og transport (4,7 %) (figur 5). Bruttoledigheten var lavest innen undervisning og akademiske yrker med henholdsvis 0,9 og 1,2 prosent av arbeidsstyrken.

Figur 4. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring for helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Oktober 2016 – oktober 2017

Kilde: NAV

Figur 5. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. Oktober 2017

Kilde: NAV

Butikk- og salgsarbeid

Personer med yrkespraksis innen butikk- og salgsarbeid utgjør den største yrkesgruppen blant de arbeidsledige (figur 6). Ved utgangen av oktober var 10 000 med denne yrkesbakgrunnen registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 700 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, er det butikkmedarbeidere som utgjør mesteparten av denne gruppen og som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten det siste året.

Industriarbeid

Personer med yrkespraksis innen industriarbeid utgjør den nest største yrkesgruppen blant de arbeidsledige. Ved utgangen av oktober var 9 400 industriarbeidere registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 3 000 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, er det operatører innen boring, anleggsmaskin- og industrimekanikere, sveisere og platearbeidere som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten sammenlignet med oktober 2016. Dette er yrker knyttet til oljerelatert industri hvor vi så en klar økning i ledigheten i perioden 2014 til 2016, men hvor ledigheten det siste året har falt igjen.

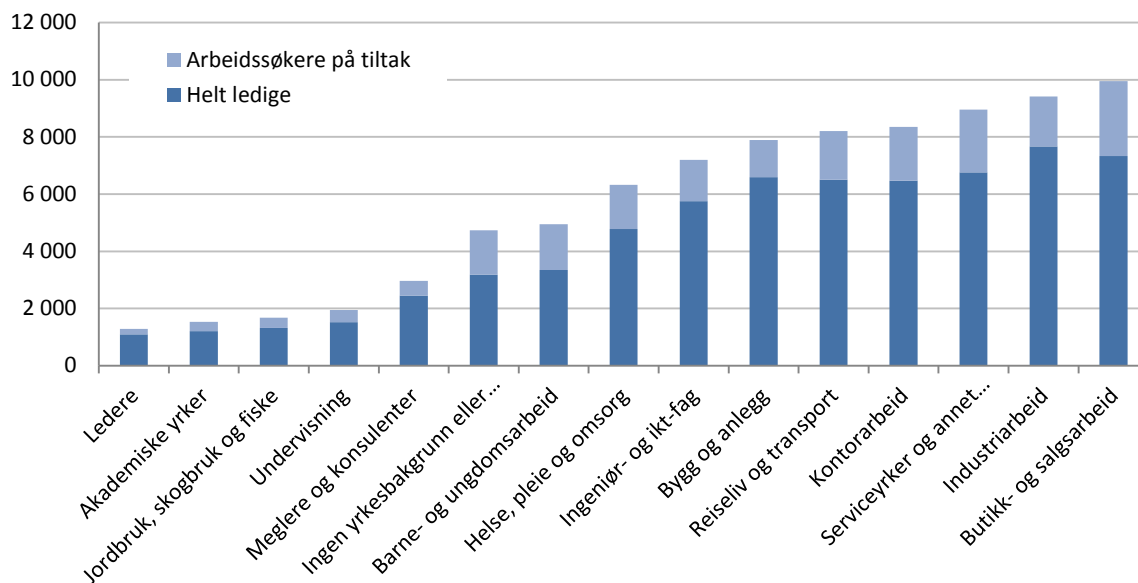
Bygg og anlegg

Ved utgangen av oktober var 7 900 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med yrkesbakgrunnen innen bygge- og anleggsyrker. Dette er 1 500 færre (-16 %) enn for ett år siden. Bruttoledigheten har gått ned for de fleste yrkene innen bygg og anlegg, og mest for tømrere og snekkere.

Ingeniør- og ikt-fag

Ved utgangen av oktober var 7 200 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 2 500 færre enn i oktober i fjor, som tilsvarer en nedgang på 25 prosent. Om lag halve nedgangen har kommet blant ingeniører og sivilingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi.

Figur 6. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Antall personer. Oktober 2017

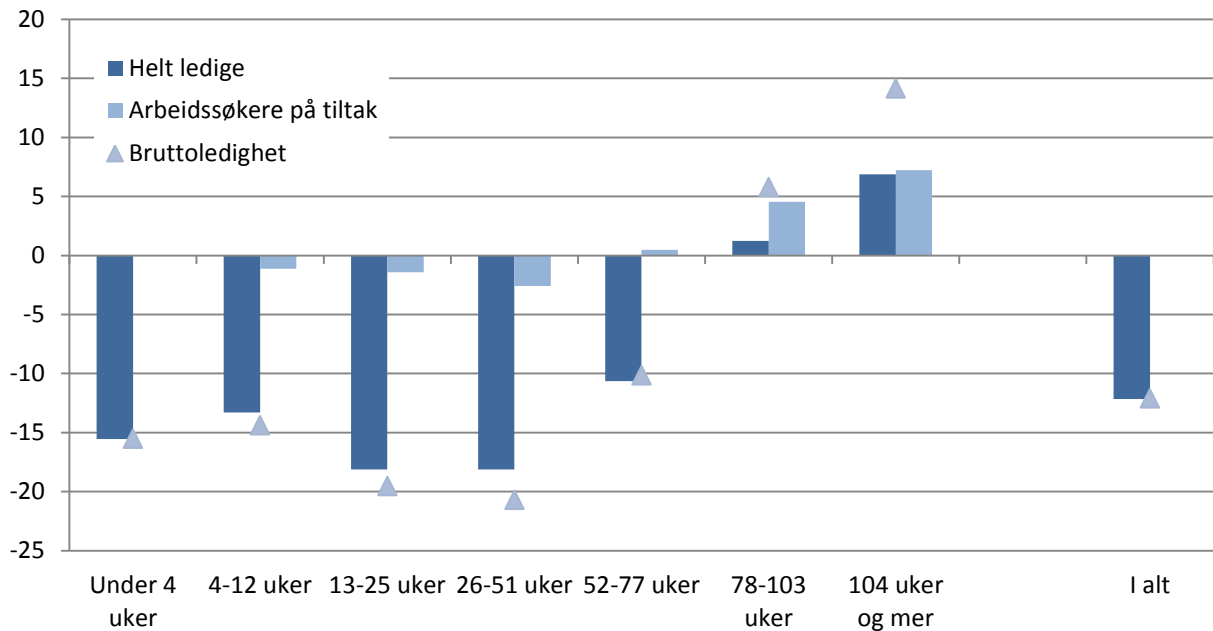

Kilde: NAV

Færre kortidsledige, men flere har gått lenge ledig

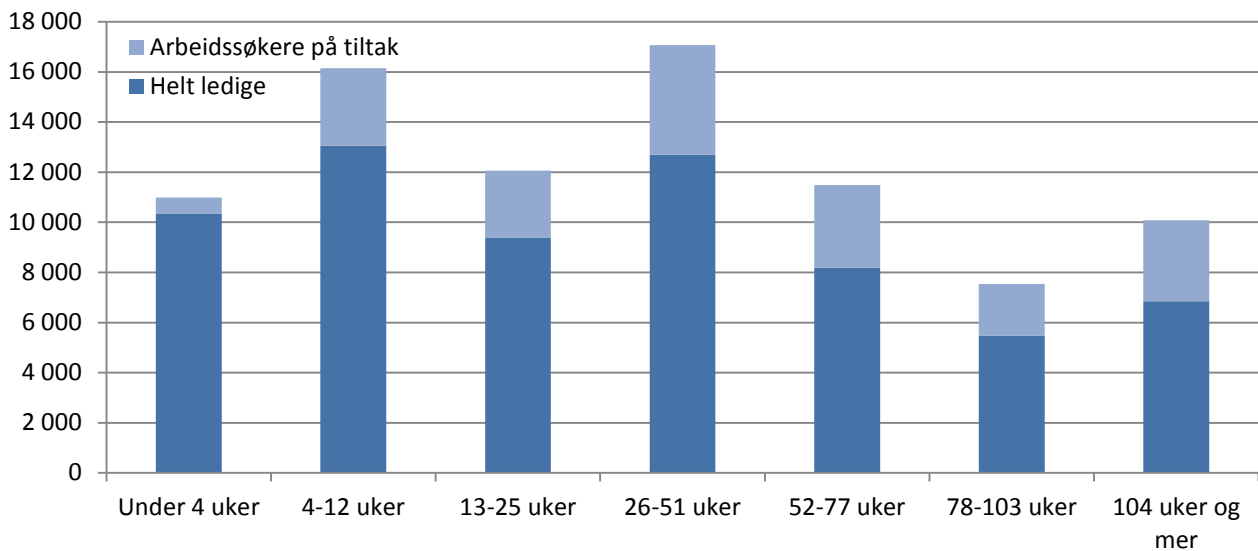
Tilgangen av nye arbeidssøkere har falt klart gjennom det siste halvannet året (figur 2), og dermed ser vi også en kraftig nedgang i antallet personer som nå har vært arbeidssøkere i mindre enn ett og et halvt år (figur 7). Ved utgangen av oktober var det til sammen 67 800 helt ledige og arbeidssøkere på tiltak som har vært arbeidssøkere i mindre enn ett og et halvt år. Det er 13 400 færre enn i oktober i fjor. Samtidig er det 1 700 flere som har gått ledig mer enn halvannet år enn det var for ett år siden. Det er i hovedsak i Rogaland, Hordaland og Møre og Romsdal vi ser en økning i antallet personer som har vært arbeidsledige så lenge, og økningen er størst innen ingeniør- og ikt-fag og innen industriarbeid.

Figur 7. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Oktober 2016 – oktober 2017

Kilde: NAV

Figur 8. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Antall personer. Oktober 2017

Kilde: NAV

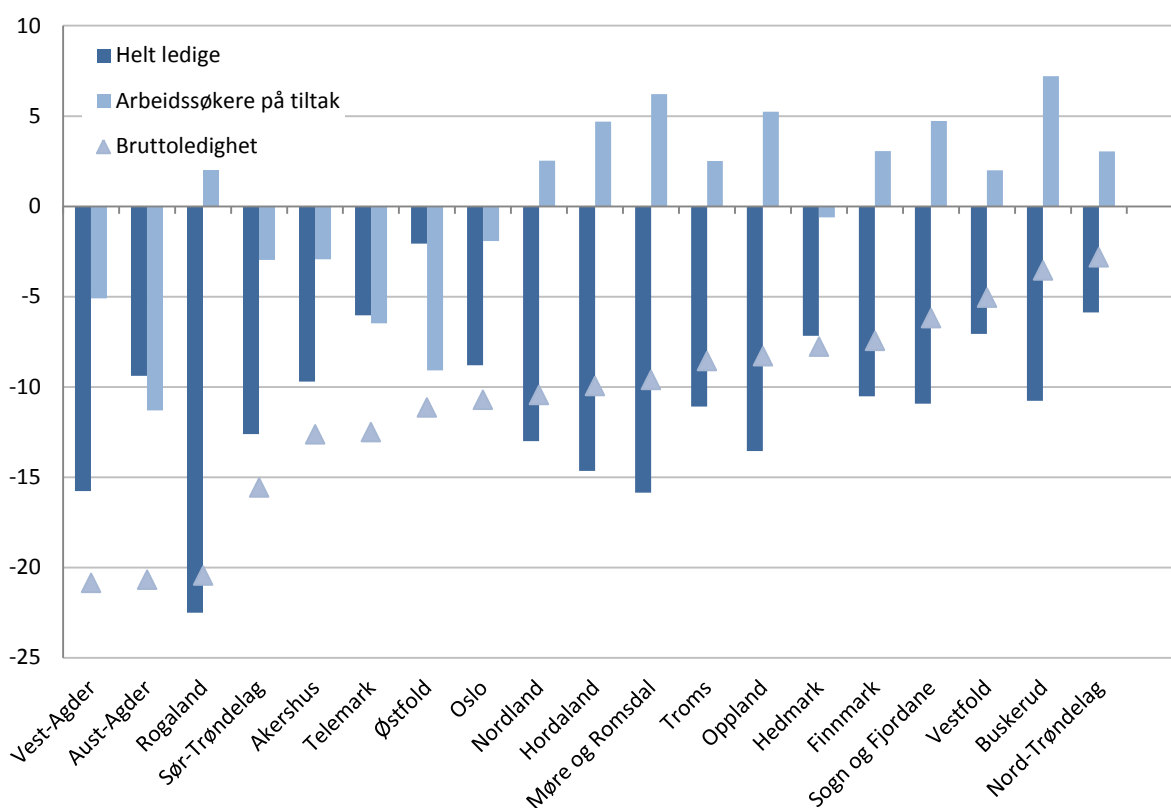

Bruttoledigheten har falt i hele landet

I oktober gikk bruttoledigheten klart mest ned i Rogaland, målt i antall personer og justert for normale sesongvariasjoner, mens den prosentvise nedgangen var størst i Sogn og Fjordane og Vest-Agder.³ Sammenlignet med oktober i fjor har det vært en nedgang i bruttoledigheten i hele landet (figur 9). Nedgangen har vært størst i Agderfylkene og Rogaland.

Rogaland har fortsatt høyest bruttoledighet målt som andel av arbeidsstyrken, med 4,2 prosent, fulgt av Aust-Agder med 3,8 prosent. Sogn og Fjordane har lavest bruttoledighet med 1,7 prosent av arbeidsstyrken (figur 10).

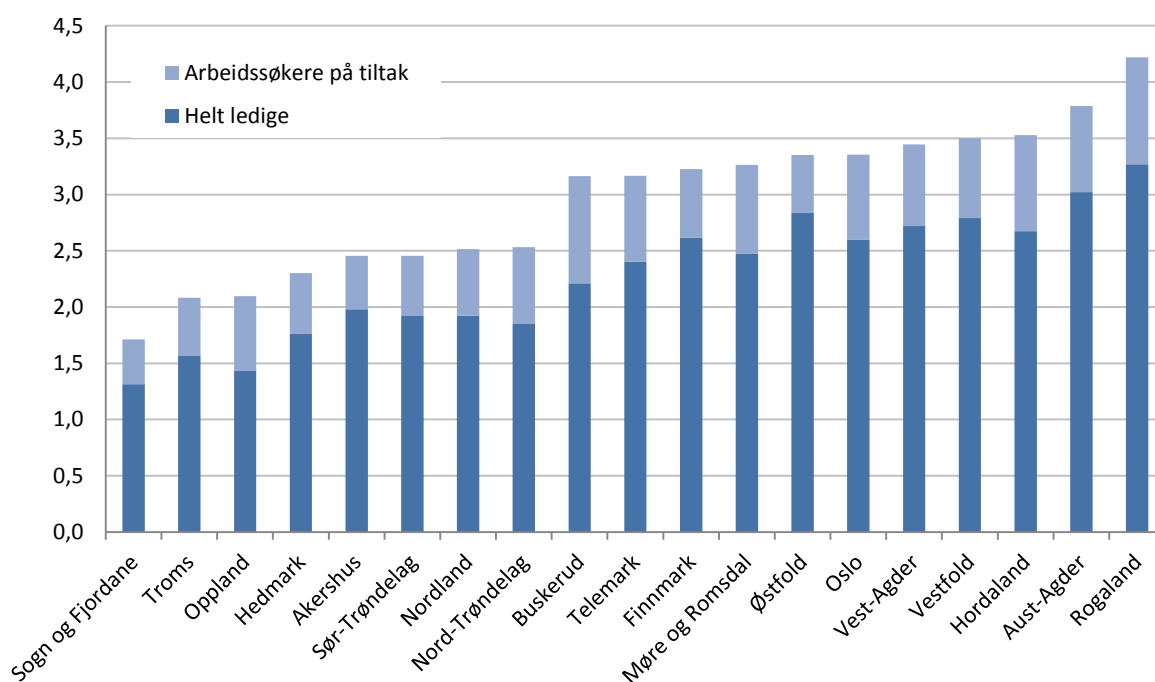
Figur 9. Prosentvis endring i bruttoledigheten dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fylke. Oktober 2016 – oktober 2017

Kilde: NAV

³ Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

Figur 10. Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. Oktober 2017

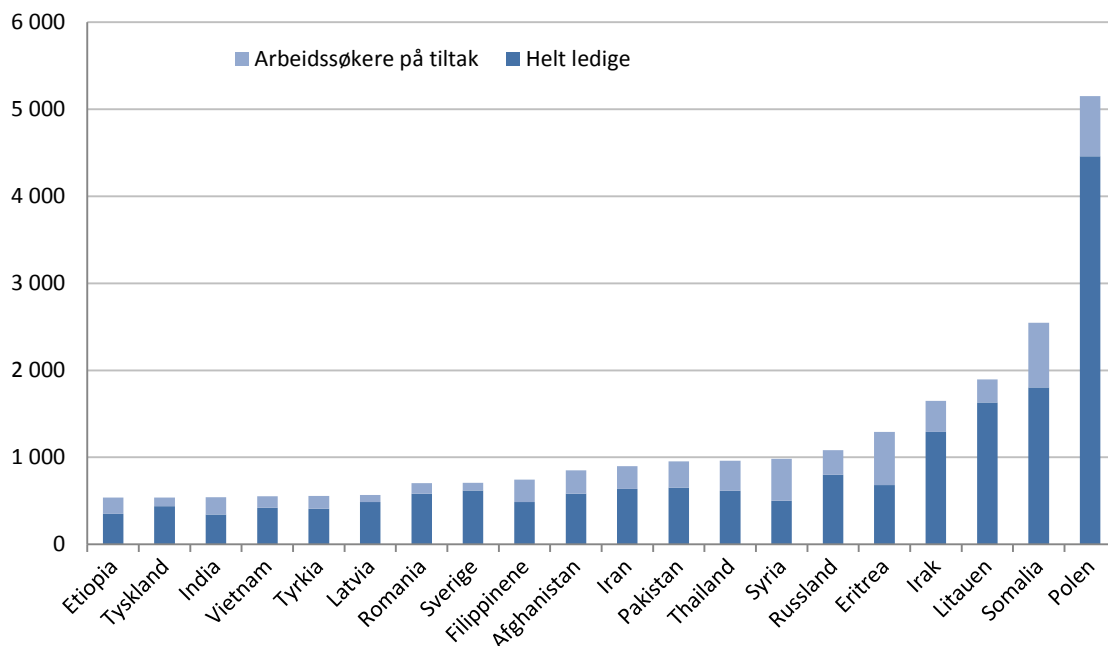

Kilde: NAV

Ledigheten blant innvandrere

35 900 (42 prosent) av de som var helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak ved utgangen av oktober var innvandrere. Figur 11 viser de 20 fødelandene hvor flest av de ledige innvandrerne kommer fra. Personer fra disse 20 landene utgjør 66 prosent av de ledige innvandrerne. Polen (5 200), Somalia (2 500) og Litauen (1 900) var de tre vanligste landbakgrunnene blant ledige innvandrere ved utgangen av oktober.

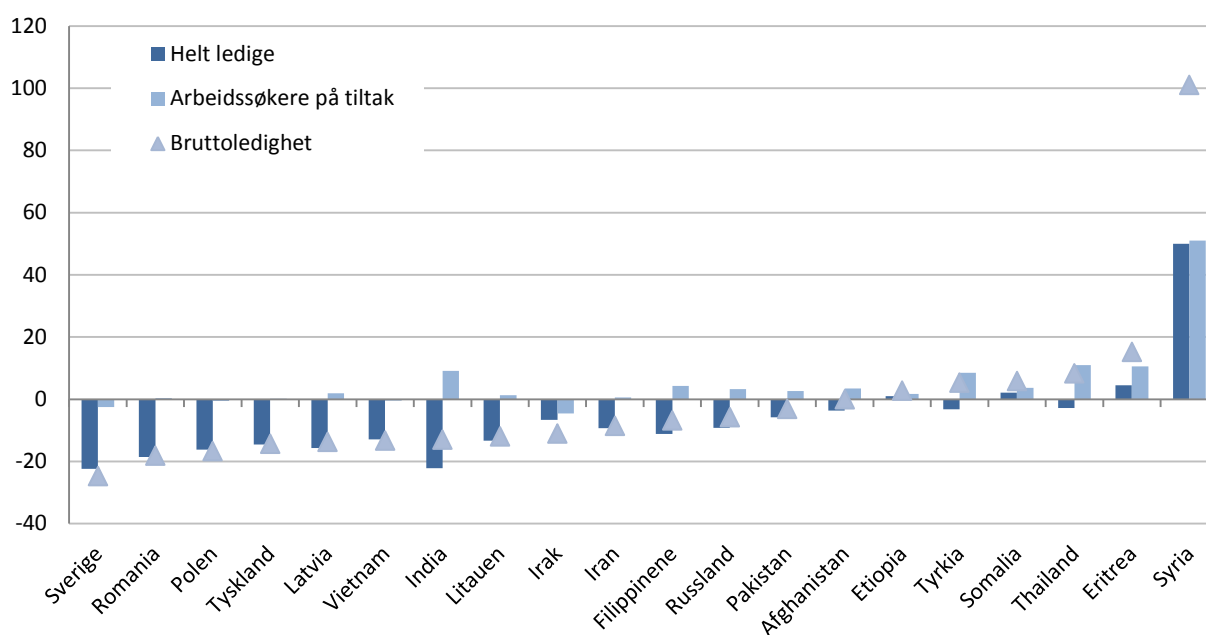
Figur 11. Bruttoledighet dekomponert i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Antall personer. De 20 vanligste fødeland er vist. Oktober 2017

Kilde: NAV

Bruttoledigheten har økt mest for personer som er født i Syria (101 %) og Eritrea (15 %) det siste året (se figur 12). For personer fra land hvor mange arbeidsinnvandrere kommer fra har derimot bruttoledigheten falt. For svensker har ledigheten falt 25 prosent det siste året, mens den har falt med 17 prosent for polakker og 12 prosent for litauere i samme periode.

Figur 12. Prosentvis endring bruttoledighet, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Oktober 2016 - oktober 2017

Kilde: NAV

Tilgang ledige stillinger

Det ble registrert 29 600 nye ledige stillinger på nav.no i oktober. Det var flest ledige stillinger innen helse, pleie og omsorg (5 500), bygg og anlegg (4 100) og butikk- og salgsarbeid (3 200).

Antallet nye utlysninger i NAVs stillingsportal har økt betraktelig etter at det ble inngått samarbeid med ulike aktører i markedet og fordi NAV forbedrer innhentingsmetodene. At det er en markant økning i statistikken over ledige stillinger sammenlignet med i fjor kan derfor ikke tolkes som en økning i etterspørsel etter arbeidskraft alene. Arbeidet med stillingsportalen vil antakelig føre til at antallet ledige stillinger på nav.no vil øke ytterligere framover.